

2024-02-14

Dnr: 2024/392

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
kalle.brandstedt@regeringskansliet.se

Yttrande över Ökad kontroll över tandvårdssektorn (SOU 2023:82)

Region Östergötland har beretts möjlighet att yttra sig över remissen/delbetänkandet ”Ökad kontroll över tandvårdssektorn (SOU 2023:82)” av Utredningen om stärkt stöd till tandvård för våldsutsatta och ökad kontroll över tandvårdssektorn.

Utredningen har haft i uppdrag att analysera och bedöma om det är lämpligt att införa tillståndsplikt och ägar- och ledningsprövning för privata vårdgivare som är anslutna till det statliga tandvårdsstödet och vilka regeländringar och andra förutsättningar som i så fall krävs. Vidare har utredningen haft i uppdrag att analysera hur myndigheternas möjlighet att genomföra kontroller och att stoppa utbetalningar till vårdgivaren kan förbättras och lämna förslag på hur det kan ske. I uppdraget har också ingått att analysera och lämna förslag på hur myndigheterna kan få en stärkt möjlighet att kontrollera vem som utfört vården.

Ökad kontroll av privata tandvårdsgivare syftar både till att öka patientsäkerheten och att minska felaktiga utbetalningar av statligt tandvårdsstöd.

Delbetänkandets förslag är uppdelade på tre centrala villkorsområden för ökad kontroll av privata tandvårdsgivare:

1. Villkor för att få bedriva tandvård som privat vårdgivare
2. Villkor för anslutning till Försäkringskassans elektroniska system
3. Villkor för och kontroll av utbetalning av statligt tandvårdsstöd

Utredningen föreslår bland annat att:

- Tillståndsplikt för privat tandvård införs
- Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ska ges åtkomst till Försäkringskassans uppgifter
- Förekomst i vårdgivarregistret ska krävas för anslutning till Försäkringskassans elektroniska system
- Avanslutning ska kunna beslutas av Försäkringskassan i fler situationer än i dag
- Försäkringskassans utredningsbefogenheter ska utvidgas

2024-02-14

Dnr: 2024/392

- Statligt tandvårdsstöd ska som huvudregel inte få betalas ut om behandlaren saknar legitimation
- Innehållande av ersättning när patientsäkerheten brister
- Patientens medverkan

Vidare föreslås även att regionernas verksamhet enligt tandvårdslagen ska omfattas av lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Utredningen har därutöver kostnadsberäknat förslagen och föreslår att IVO ska få ta ut en avgift för ansökningar om tillstånd och att Försäkringskassan ska få ta ut en årsavgift av en mottagning för att denna ska vara ansluten till det elektroniska systemet.

Utredningen föreslår att de nya reformerna träder i kraft den 1 januari 2026.

Utredningen föreslår dock att den som före ikraftträdandet bedriver tandvårdsverksamhet och till vårdgivarregistret anmält detta ska ansöka om tillstånd senast den 2 januari 2029. Det innebär således en treårig övergångsperiod under vilken vårdgivare kan ansöka om tillstånd. Verksamheten ska få fortsätta att bedrivas i avvaktan på IVO:s beslut.

Yttrande

Region Östergötland anser att förslagen som presenteras i delbetänkandet innebär en ytterligare förbättring för att nå tandvårdslagens mål om en god tandhälsa, tandvård på lika villkor för hela befolkningen och att tandvården ska bedrivas så att den uppfyller kravet på en god och patientsäker tandvård. Region Östergötland tillstyrker därför förslagen i stort.

Särskilt yttrande

Direktiven för utredningen

Utredaren ska lämna förslag som bidrar till ökad kontroll över tandvårdssektorn för att komma till rätta med att oseriösa aktörer missbrukar det statliga tandvårdsstödet.

Utredaren ska bland annat:

- analysera och bedöma om det är lämpligt att införa tillståndsplikt och ägar- och ledningsprövning för privata vårdgivare i det statliga tandvårdsstödet och vilka regeländringar och andra förutsättningar som i så fall krävs samt vid behov lämna nödvändiga förslag,
- analysera hur myndigheternas möjlighet att genomföra kontroller och att stoppa utbetalningar till vårdgivaren kan förbättras samt lämna förslag på hur det kan ske, och

2024-02-14

Dnr: 2024/392

- analysera hur myndigheterna kan få en stärkt möjlighet att kontrollera vem som utfört vården och lämna förslag på hur det kan ske.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2023.

Bakgrund

Delbetänkandet ger en bra bakgrundsbeskrivning av dagens tandvårdsstöd, nuvarande kontroller och felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, kvalitets- och säkerhetsbrister i tandvårdsverksamhet samt tidigare och pågående initiativ.

Tillståndsplikt för privat tandvårdsverksamhet ska införas

Region Östergötland tillstyrker att tillståndsplikt för privat tandvårdsverksamhet ska införas samt att IVO ska få ta ut en avgift för ansökningar om tillstånd.

Ett tillstånd ska kunna begränsas eller förenas med andra villkor

Region Östergötland vill understryka att förslaget om att ett tillstånd ska kunna begränsas eller förenas med andra villkor behöver förtydligas. Dels för att vårdgivare som endast utför tandvård inom regionernas särskilda tandvårdsstöd ändå behöver vara anslutna till det statliga tandvårdsstödet och dels för att fler privata vårdgivare behöver ta ansvar för tandvård för barn och unga (istället för att denna patientgrupp kan undantas i tillståndet) för att regionerna ska kunna erbjuda en god tillgänglighet till tandvård för befolkningen.

Förekomst i vårdgivarregistret ska krävas för anslutning

Region Östergötland delar utredningens resonemang om att eftersom en vårdgivare kan ha flera olika verksamheter fördelade på en eller flera mottagningar, måste kravet kopplas till verksamheten och inte vårdgivaren. Begreppen som används avseende verksamhet respektive mottagning anser dock Region Östergötland behöver förtydligas. Definitionen mottagning (där tandvården utförs) borde användas.

Statligt tandvårdsstöd ska som huvudregel inte få betalas ut om behandlaren saknar legitimation

Region Östergötland anser att krav ska ställas om att behandlaren ska ha legitimation som tandläkare eller tandhygienist för att statligt tandvårdsstöd ska kunna utbetalas. Tandläkare/tandhygienister som får sin legitimation återkallad skulle med utredningens förslag kunna fortsätta att arbeta med patienter inom det statliga tandvårdsstödet och därigenom äventyra patientsäkerheten.

2024-02-14

Dnr: 2024/392

Patientens medverkan

I betänkandet *När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa* (SOU 2021:8) föreslogs att Försäkringskassan skulle meddela en patient om en vårdgivare gör ett uttag av medel för statligt tandvårdsstöd för patienten, antingen via en myndighetsbrevlåda eller via *Mina Sidor*. Fick en person information om att denne hade fått viss tandvård utförd hos en vårdgivare och detta inte är stämde, bedömdes i det betänkandet, att det var sannolikt att patienten skulle informera Försäkringskassan. Denna utredning ansluter sig till den bedömning som gjordes i det nyss anförda betänkandet.

Region Östergötland tillstyrker att patienten involveras och får information om uttag av medel för statligt tandvårdsstöd. Informationsinhämtningen behöver dock anpassas utifrån patienten.

Region Östergötland har även tidigare framfört att plattformen 1177.se är den ur patientperspektiv lämpligaste placeringen av informationen.

Regionernas verksamhet enligt tandvårdslagen och lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar

Region Östergötland tillstyrker att regionernas verksamhet enligt tandvårdslagen ska omfattas av lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Övrigt

Region Östergötland poängterar därtill att stora krav måste ställas på de myndigheter som tilldelas uppgifterna att utforma regelverket och it-stödet så att målsättningen med författningsändringarna ska kunna förverkligas. Därtill krävs informationsinsatser till berörda parter. Region Östergötland ser annars en risk i att seriösa privata vårdgivare som närmar sig pension väljer att stänga mottagningen istället för att ansöka om tillstånd. Detta skulle medföra en sämre tillgänglighet till tandvård för befolkningen.

Genomförande och ikraftträdande

Region Östergötland tillstyrker förslagen om att författningsändringarna med ovanstående ändringar ska träda i kraft 1 januari 2026.

Marie Morell
Regionstyrelsens ordförande

Mikael Borin
Regiondirektör